

var jo kortvarige, og allerede af den Grund, og fordi Krigsmidlerne ikke var udviklede paa det Tidspunkt saaledes, at de var i Stand til at frembringe den Ødelæggelse, som de kan i Nutiden, kan Ødelæggelsen slet ikke sammenlignes med, hvad den var i Napoleonstiden. Og dernæst maa man erindre, at der tilsigtedes jo den Gang ingen materiel Ødelæggelse. Man tilsigtede at slaa Fjenden, men man tilsigtede ikke materiel Ødelæggelse. Tværtimod, man ønskede jo netop at bevare Landenes produktive Kraft. Det ønskede man af den simple Grund, at disse Lande blev besat af Napoleons Familie eller Generaler eller blev hans Lydlande paa anden Maade, saaledes at de skulde bruges i baade militære og økonomiske Øjemed. Der var kun eet Land, overfor hvilket der blev gjort en Undtagelse. Det var overfor England gennem Fastlandsspærringen. Der tilsigtedes den økonomiske Ødelæggelse, men den naaedes bare ikke. Den naaedes saa langt fra, at da Napoleon faldt i rette Tid — jeg siger i rette Tid, fordi Fastlandsspærringen til Trods for, at den jo var gennemhullet som en Si af Smughandel o. s. v., dog virkede saaledes paa den engelske Industri, at Fabrikker i Massevis stod stille, og mange engelske Forfattere mener, at England ikke kunde have holdt ud et Aar endnu —, stod England som en pengemægtig Stat. Thi ganske vist havde der ogsaa den Gang fundet en Overflyttelse af Penge Sted fra Land til Land, men — dette beder jeg Dem lægge Mærke til — det var en Overflyttelse af Penge indenfor den samme Økonomikreds, og deri ligger der en uhyre Forskel. Det gør, at Forholdene nu er lige stik modsat, hvad de var efter Napoleonskrigene. Den Gang blev Pengene overført til England gennem Englands Bemægtigelse af Kolonialhandelen efter Trafalgar, gennem Englands Udvikling til Europas storindustrielle Land, gennem de Statslaan, som det den Gang var England, der ydede, ligesom det nu er Amerika. Det er ikke noget Tilfælde, at netop paa dette Tidspunkt sendte den gamle Amsel Meyer Rothschild sin tredieældste, mest begavede Søn til England, hvor han grundlagde den engelske Gren af Dynastiet. Pengene blev indenfor den samme Økonomikreds, d. v. s. den Økonomikreds, hvis Medlemmer skulde virke sammen, befrugte og ophjælpe hinanden, medens Forholdet nu er dette, at Pengene i Milliardvis er strømmet bort fra den europæiske Økonomikreds over til den asiatiske og amerikanske Økonomi-

kreds, d. v. s. netop til den europæiske Økonomikreds' Konkurrenter. Det er en ganske overordentlig stor Forskel.

Og endda har jeg ikke paavist det i den hele Situation, som gør, at Tiderne overhovedet ikke er til at sammenstille, det nemlig: Hvor paa beror det, at Europa i Løbet af et Aarhundrede har kunnet udvikle sin Folkemængde til det dobbelte? Hvor paa beror det, at Europa har kunnet hæve sin Levefod saa mægtigt, som det har gjort i dette Aarhundrede? Det beror jo netop paa det Forhold, at der har udviklet sig uhyre Markeder, Markeder, hvis Beboere havde med Jordbrug at gøre og maatte tage deres Industrigenstande fra Europa. I den Tid er det netop, at Amerikas Jord er blevet taget under Behandling, Amerika, som jo har haft en Stigning i Folketallet af Hundreder af Procent i den Tid, hvor vi kun er naaet op til det dobbelte. For at tage det med konkrete Tal saa begynder vi i 1790 med 4 Millioner i de forenede Stater og er ved 1890, altsaa et Aarhundrede efter, oppe paa 63 Millioner — jeg taler kun om de Forenede Stater. Ved Siden deraf har vi Kanada, vi har Sydamerika, vi har bogstavelig talt Verdensdel efter Verdensdel, hvor Mennesker er gaaet over og har udviklet sig paa Grundlag af Jorden, har dyrket Jorden og ikke haft Tid til at indrette Industri og derfor har maattet tage deres Industrigenstande fra andre Lande. Det er den virkelige Grund til, at Europa har kunnet naa den Udvikling, det har naaet i Løbet af forrige Aarhundrede, og det er den samme Grund, vi træffer, hvor vi ser hen i Historien. Altid er et højt kultiveret Land eller en højt kultiveret Økonomikreds eller Kulturkreds nødt til at hente sine Ressourcer fra andre Folk, som er tilbageblevne i Produktionsevne, tilbageblevne i Kapital, tilbageblevne i Kultur, men som sidder inde med en Jord, der raader over store produktive Rigdomme. Det er akkurat det samme Forhold, man møder overalt, og det er det Forhold, som nu er anderledes. Medens Markedet for Europa gennem hele forrige Aarhundrede har været stigende, er det nu vigende, og derfor er Situationen nu og Situationen ved forrige Aarhundredes Begyndelse bundforskellige, ja, lige stik modsatte.

Naar De nu til syvende og sidst spørger mig, hvordan Situationen da efter mit Skøn ligger i Øjeblikket, vil jeg sige, at Fejlsynet hos dem, der omtaler denne Situation, ligger i, at de ikke ser, at der ligger to Problemer, som er væsensforskelle-